

De VBS is het tijdschrift van VBS, netwerkorganisatie voor diversiteit, eigenheid en samenwerking in het onderwijs | maart 2018 | jaargang 4 | nummer 1

10

Wat mag en moet uw FG

12

Politici over lokaal onderwijsbeleid

14

Leren door te delen

18

Flexibel gebruik schoolgebouwen

Inhoud

- 3 Column Edward Moolenburgh
- 4 Masterclass lokale belangenbehartiging
- 6 Ondernemerszin en kansen pakken
- 8 Haal maximale winst uit ouderbetrokkenheid
- 10 Wat mag en moet uw functionaris gegevensbescherming?
- 12 Politici over lokaal onderwijsbeleid
- 14 Leren door te delen
- 16 Nieuwe communicatiemedewerker
- 18 Je kunt elk kind een goed gebouw

Colofon

De VBS is het tijdschrift van VBS, netwerkorganisatie voor diversiteit, eigenheid en samenwerking in het onderwijs. Het verschijnt vier keer per jaar en wordt gratis toegestuurd aan leden. Donateurs ontvangen, afhankelijk van hun bijdrage, eveneens het tijdschrift.

VBS aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van bijdragen die door niet-VBS-medewerkers zijn geschreven.

Redactie Edward Moolenburgh, Peter Warnders, Jaan van Aken en Steffie Bom (hoofd- en eindredactie)

Redactie-adres

Binckhorstlaan 36, 2516 BE,
Den Haag

T 070-331 52 52

E-mail redactie redactie@vbs.nl
@VBSonderwijs
www.vbs.nl

ISSN 2451-9707

Concept vormgeving Huis Communicatie

Vormgeving Lupadesign

Druk Dima - Media Groep b.v.

Fotografie VBS, tenzij anders vermeld

Ouderbetrokkenheid » 8

Ben Sanders » 18

Lobbyen, dat doet u toch ook?

Op 21 maart a.s. vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Welke politieke partijen hebben de belangen van het onderwijs en de scholen hoog in het vaandel staan? Om een beter beeld hiervan te krijgen, hebben we de landelijke partijen een aantal vragen voorgelegd: hoe staat de partij tegenover decentraal onderwijsbeleid en accepteert zij verschillen hierin? En is de gemeente verantwoordelijk voor het gehoord worden van kleine schoolbesturen in het lokale onderwijsoverleg? De reacties hierop leest u op pagina twaalf.

Is het nieuwe lokale onderwijsbeleid een kwestie van afwachten? Nee! Al kunt u in uw eentje geen bergen verzetten, onderschat het belang van een sterke lobby niet. U kunt hiermee de belangen van uw school en die van het onderwijs binnen uw gemeente meer op de kaart zetten. Tijdens de Masterclass lokale belangenbehartiging - die op 20 februari jl. plaatsvond - ging een aantal leden van VBS hier dieper op in. Het was een vruchtbare bijeenkomst. Geschetst werd hoe de lokale politiek werkt en hoe scholen de gemeentelijke besluitvorming planmatig kunnen beïnvloeden. Lees op pagina vier het hele verslag, inclusief tips en tricks voor uw school.

Einde aan het getouwtrek

Een mooi voorbeeld van lokaal lobbyen, vormt de onderwijshuisvesting van scholen. Gemeenten zijn doorgaans huiverig met het overdragen van de verantwoordelijkheden voor de gebouwen aan de (soms kissebissende) schoolbesturen. Volgens Ben Sanders (bestuurslid van de

coöperatie Breedsaam) was het een circus waar de scholen in Breda in terechtkwamen, als ze geld voor onderhoud of nieuwbouw aanvroegen bij de gemeente. Alle aanvragen voor financiële middelen leidden volgens hem tot getouwtrek en afgunst. Eind 2015 kwam hier een einde aan. Toen hevelde de gemeente Breda het budget voor onderwijshuisvesting (jaarlijks zo'n tien miljoen euro) over naar de coöperatie. Per 1 januari van dit jaar zijn de schoolbesturen in Amersfoort ook eigenaar van hun gebouwen geworden. Lees het hele verhaal op pagina achttien.

Nieuw: 'De week van...'

Lobbyen en ondersteunen is trouwens wat VBS ook voor u doet. Maar wat betekent dat nu precies in de dagelijkse praktijk? Hoe zien onze dagen eruit? Om u daar een beter beeld van te geven, hebben we in onze digitale nieuwsbrief de rubriek 'De week van...' geïntroduceerd. Hierin leest u waar de medewerkers van VBS zich zoal mee bezig houden. Zo blijft u goed op de hoogte van wat wij voor u doen en betekenen.

Leren van elkaar

En om u nog beter te kunnen bedienen, heeft VBS een digitale enquête uitgezet. Wij zijn immers altijd benieuwd naar uw ideeën, wensen en oordeel over VBS en onze communicatie-uitingen. Wij houden u op de hoogte van onze vervolgstappen! ■

Tekst
Edward Moolenburgh,
directeur VBS

Fotografie
Eleonora Moolenburgh

www.vbs.nl

emoolenburgh@vbs.nl

Lokale Belangenbehartiging

Tips om meer de regie te nemen

Tekst
Redactie VBS

Beeld
Hofstaten Public Affairs

redactie@vbs.nl

www.vbs.nl

Lokale belangenbehartiging door scholen en besturen richting gemeente(politiek) wordt steeds belangrijker. Daarom organiseerden VBS en Hofstaten Public Affairs op 20 februari 2018 de Masterclass Lokale Belangenbehartiging. Er liggen kansen bij onder meer doordecentralisatie van onderwijshuisvesting, herverdeling van onderwijsachterstandsgelden en het verduurzamen van schoolgebouwen.

Gemeenten krijgen steeds meer ruimte voor lokaal onderwijsbeleid. 'Daarom is het als schoolbestuur wenselijk invloed uit te oefenen op de beleidsontwikkeling, en ook voor ad hoc gebeurtenissen is het belangrijk een goede relatie te hebben', vertelde Henriëtte Kievit van Hofstaten Public Affairs tijdens de Masterclass Lokale Belangenbehartiging op 20 februari. Samen met collega Meüs van der Poel gaf Kievit tijdens de masterclass uitleg over nut en noodzaak van belangenbehartiging en tips voor een kansrijke lobby.

Kernpunten goede lobbyboodschap

'Lobbyen is een vak apart', merkte een van de deelnemers op. 'Dat klopt, tegelijkertijd is iedereen lobbyist', reageerde Kievit. Ze vervolgde met de kernpunten van een goede lobbyboodschap. 'Een blauwdruk voor lobbyen bestaat niet, elke casus is anders. Maar voor een succesvolle lobby is het van belang goed na te denken wat je wil bereiken en hoe je dat doet, om het plan vervolgens systematisch en professioneel uit te voeren', adviseerde Kievit.

Na de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart bieden de collegeonderhandelingen kansen om

het lokale onderwijsbeleid te beïnvloeden. Dat geldt zeker ook voor de periode daarna, want lokale belangenbehartiging is een continu proces. Kievit: 'Bekijk eerst wat de prangende issues zijn en wie in je netwerk potentieel de raad ingaat. En zorg voor een pittig stuk als partijen een onderwerp bespreken, eventueel met media-aandacht. Dan zijn er absoluut kansen om wat te bereiken tijdens de collegeonderhandelingen.'

Kansrijke trends

Van der Poel noemde trends die kansrijk zijn voor lobby. Zo wordt de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) ingevuld tijdens collegeonderhandelingen. 'Bedenk welke speerpunten je zou willen realiseren de komende vier jaar. Wil je bepaalde projecten realiseren, meer bestuurlijk overleg of in gesprek over de peutervoorzieningen binnen de gemeente', zei Van der Poel. Als mogelijke thema's noemde hij doordecentralisatie van onderwijshuisvesting, het verduurzamen van schoolgebouwen en de herverdeling van onderwijsachterstandsgelden. 'Deze onderwijsachterstandsgelden komen waarschijnlijk beschikbaar voor meer gemeenten. Door tijdig daarop in te spelen, kun je invloed uitoefenen op de besteding. Leg samen met samenwerkingspartners

Checklist

Bepaal doel, strategie, boodschap, gezicht

Breng het besluitvormingsproces in kaart

Breng het krachtenveld in kaart

Sluit bondgenootschappen waar mogelijk

Time je acties

Investeer in duurzame relaties

vast hoe de LEA er volgens jullie uit moet zien. Voor de coalitiepartijen in de gemeente is het dan moeilijk om daarin niet mee te gaan.' Ook signaleerde hij dat er kansen liggen bij de bouw van nieuwe woonwijken. 'Het is aantrekkelijk in een wijk een school en ontmoetingscentrum te hebben. Door daarbij samen te werken en win-win te denken, kun je mogelijk geld benutten dat niet uit de onderwijspot komt.'

Timing is cruciaal

Samenwerken en win-win denken, was ook een van de tips van Kievit. 'Lobbyen is vrienden maken: ga de samenwerking aan en zoek naar win-win, dan ben je kansrijker.' Timing is cruciaal tijdens het lobbyproces, vervolgde ze. 'Als je bijvoorbeeld nieuw beleid wilt, dan moet dat er bij voorkeur bij de voorjaarsnota instaan. Breng daarom de besluitvorming in kaart: wie speelt welke rol bij de totstandkoming van het gemeentebeleid.' Ook moet je goed weten wat je wilt bereiken en de kern van je lobbyboodschap kort en krachtig kunnen verwoorden. 'Bedenk waarmee je sympathie wekt, want mensen moeten je iets gunnen. En je argumenten moeten overtuigend en juist zijn. Cijfers of argumenten die niet kloppen is een doodzonde, dan word je afgeserveerd.'

Compromissen sluiten

Een deelnemer vertelde dat een school zijn gymzaal kwijtraakt, waardoor leerlingen naar de andere kant van de gemeente moeten reizen om te gymmen. De school wil graag een nieuwe gymzaal, de gemeente biedt aan vervoer te

betalen omdat er geen geld is voor nieuwbouw. Ze constateerde dat daar een spanningsveld zit. 'Hoe ver moet je gaan om de problemen van de gemeente op te lossen?' 'Je zou kunnen kijken of je door een andere financieringsconstructie met het geld voor het vervoer alsnog een nieuwe gymzaal kunt neerzetten', opperde Kievit. In haar reactie komen twee tips over belangenbehartiging samen: Geef geen kritiek, maar kom met alternatieven en lobby niet voor geld, maar voor aanpassingen. Ze eindigde de masterclass met nog enkele tips & tricks: 'Houd er rekening mee dat lobbyen ook compromissen sluiten is. Lobbyen is vrienden maken, ga de samenwerking aan. Stel prioriteiten en ga aan de slag', riep ze op. De deelnemers vonden het een leerzame en inspirerende masterclass. 'Ik hoor mooie tips om meer de regie te nemen', zei een van hen.

Overigens is niet alles op te lossen door lobbyen. Een van de deelnemers aan de masterclass vertelde dat zij met de gemeente in gesprek zijn wie vervanging van het lekke dak moet betalen. De gemeente wil dat de school voor de kosten opdraait, de school vindt dat de gemeente verantwoordelijk is. De directeur-bestuurder vraagt zich af: moet je lobbyen of het puur formeel juridisch houden met een brief? 'Lobbyen gaat over beleid, hier zou ik een keurige zakelijke brief over sturen waarom je in je recht staat en de gemeente moet betalen', reageert Kievit. ■

Hoe kun je beïnvloeden?

Beïnvloeding
verkiezingsprogramma's

Deelnemen aan
adviescommissie

De media opzoeken

Onderwerp agenderen
bij wethouders en
raadsleden

Deelnemen aan
inspraakavond

Maatschappelijk/ burger-
initiatief starten

Input leveren aan
ambtenaren

Inspraak tijdens
raadsvergadering

Lid worden van
een politieke partij

Ondernemerszin en kansen pakken

Tekst

Jan Reitsma,
voorzitter college van
bestuur De Kleine Prins

www.dekleineprins.nl

In Hilversum gaan we een unieke schoolcampus voor zorg en onderwijs realiseren. Met de campus gaan De Kleine Prins en Merem samen de ontwikkeling van kinderen en jongeren verder versterken. De Kleine Prins biedt speciaal onderwijs en dienstverlening aan leerlingen met een (meervoudige) beperking of aan leerlingen die chronisch ziek zijn. Daarbij werken we al zo'n zestig jaar nauw samen met Merem (en diens rechtsvoorgangers), dat specialistische revalidatie biedt.

Op de campus komt een geheel nieuwe school voor speciaal onderwijs voor leerlingen van vier tot twintig jaar, waardoor mytylschool De Trappenberg uit Huizen vertrekt. Bij de nieuwe school voor speciaal onderwijs komt een behandelcentrum en verwarmd zwembad voor kinderen met een (meervoudige) beperking of chronische ziekte. De bedoeling is dat kort daarna een reguliere school volgt, aangeboden door de International Primary School Hilversum.

De aanleiding voor de nieuwbouw is tweeledig. Na veertig jaar was de mytylschool in Huizen afgeschreven, en verhuisde Merem naar Hilversum. We zijn onlosmakelijk verbonden aan het revalidatiecentrum; kinderen twintig kilometer heen en weer laten rijden voor een revalidatiebehandeling is geen optie.

Goede contacten bij gemeente

De verhuizing van Huizen naar Hilversum had wel wat voeten in de aarde. De toenmalige wethouder zei: 'Jullie zijn van harte welkom, maar ik ga er niet voor betalen.' VBS adviseurs Ben Mom en Peter Warners zetten mij op het spoor van een verplaatsing van een soortgelijke school vanwege de verbondenheid aan het revalidatiecentrum. In 2010 heb ik een verzoek om verplaatsing gericht aan het ministerie van Onderwijs en dit is gehonoreerd. Daarna kon de

gemeente Hilversum er niet meer onderuit en is de nieuwe school voor speciaal onderwijs in 2014 opgenomen in het huisvestingsprogramma.

Het is van belang goede contacten te hebben bij de gemeente, want puur ambtelijk en formeel zijn er weinig mogelijkheden. Het gaat om ondernemerszin en kansen pakken, om te zien wat je kunt betekenen voor jongeren die uitvallen in het reguliere onderwijs. Wethouder Eric van de Want is een goede, meedenkende onderwijswethouder. Hij zag de winst voor Hilversum om naast mediastad ook onderwijsstad te worden en meerwaarde te creëren door onderwijs en zorg te combineren.

Bijzondere vraagstukken

Het bouwproces is een andere kwestie. Afgesproken is dat Merem de school bouwt, De Kleine Prins is huurder en de gemeente betaalt de huur. Dat scheelt in de bouwkosten doordat je één architect en één aanbesteding hebt. Het is alleen niet ideaal dat je als huurder geen partner in het bouwoverleg bent. Dat Merem de school bouwt, brengt bijzondere vraagstukken met zich mee: Denk aan hoe je het onderhoud voor de komende twintig jaar tussen beide partijen regelt.

Een tegenvaller is dat het traject langer duurt dan gehoopt. We hadden zes, zeven jaar geleden de nieuwe school willen openen. Uitstel is in de interne communicatie naar leerlingen, ouders en medewerkers lastig. Leerlingen, jongeren en ouders die meedachten over het ontwerp zullen de nieuwe school niet bezoeken. Maar uiteindelijk telt het resultaat. De bouw is in september 2017 gestart en de verhuizing is gepland rond de kerstvakantie 2018. We krijgen een prachtige schoolcampus, die veel meer biedt dan de optelsom van twee scholen en een revalidatiecentrum! ■

Gezakte leerlingen halen alsnog diploma

Op excellente school en VBS-lid het Kandinsky College kunnen gezakte leerlingen op vernieuwende wijze alsnog hun diploma halen. De school in Nijmegen neemt deel aan het Experiment Regelluwe scholen. Dit experiment biedt sinds 2016 excellente scholen de mogelijkheid af te wijken van wet- en regelgeving. Het doel is te onderzoeken of deze experimenten het onderwijs verbeteren. Hoe het Kandinsky College experimenteert met deelcertificaten en de septemberroute, vertelt afdelingsleider Klaas Huijsman op onze website.

 www.vbs.nl/vbs/nieuws/leerlingen-halen-diploma-alsnog-op-eigen-school

Reglement Participatiefonds op de schop

Het reglement van het Participatiefonds wordt in 2020 drastisch gewijzigd. Het aantal artikelen in het reglement zal dalen en de modelverklaringen verdwijnen. Volgens VBS-netwerkregisseur Nienke Daniëls wordt het Participatiefonds daarmee gebruiksvriendelijker en de administratieve last voor scholen neemt af. Met deze forse modernisering komt het reglement meer in lijn met de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra). Omdat deze wetswijziging naar alle waarschijnlijkheid pas in 2020 van kracht wordt, volgt ook dan pas de wijziging van het reglement.

 www.vbs.nl/vbs/nieuws/reglement-participatiefonds-op-de-schop-in-2020

Wilt u op de hoogte blijven van alle actuele ontwikkelingen binnen het onderwijsveld, relevant voor uw school? Meld u dan (gratis) aan voor onze digitale nieuwsbrief via onze website?
www.vbs.nl/aanmelden-nieuwsbrief

In 2017 meer dan duizend keer contact met VBS Helpdesk

In 2017 had de VBS Helpdesk 1085 keer contact met haar leden. De drukste maanden waren juni en november, het rustigste was augustus. De vragen zijn te onderscheiden in vijf hoofdonderwerpen: 1) interpretatie van de cao po of vo, 2) disfunctioneren medewerkers, 3) vragen over leerlingen, vaak gerelateerd aan passend onderwijs, 4) relatie school - ouders en 5) de Wet Medezeggenschap op Scholen. De leden vinden het vooral prettig om te klankborden met een onafhankelijke derde. Ook in 2018 is de VBS Helpdesk iedere werkdag bereikbaar voor onderwijsvragen.

 helpdesk@vbs.nl

Kamerlid Heerema bezoekt Montessorischool Leidschenveen

Kamerlid Rudmer Heerema (VVD) bracht op 16 februari 2018 een werkbezoek aan montessorischool Leidschenveen, mede op uitnodiging van VBS. Hij nam een kijkje in de klas en er werd onder andere gesproken over lumpsum en hoe je die kunt verbeteren. De school gaf ook aan dat de grote angst is of er genoeg nieuwe mensen voor het vak kiezen. Werkdruk en salaris spelen hierbij een rol, maar ook de beroepstrots van leraren. Heerema zelf was benieuwd hoe passend onderwijs ervaren wordt: is de hoeveelheid zorgleerlingen toegenomen en de zwaarte? Er is uitgebreid gesproken met elkaar.

 www.vbs.nl/vbs/nieuws/kamerlid-heerema-bezoekt-montessorischool-leidschenveen

De VBS downloads-pagina is vernieuwd! Op deze pagina kunt u verschillende handreikingen downloaden die de VBS-netwerkregisseurs voor u hebben ontwikkeld.
 Zie www.vbs.nl/ledenvoordeel/downloads

Het thema ouderbetrokkenheid heeft niet eerder zo hoog op de agenda gestaan. Het kabinet Rutte III maakte er binnen haar nieuwe beleid een speerpunt van en onderstreept daarmee het belang van de samenwerking tussen scholen en ouder(s). Senior onderzoeker Frederik Smit neemt ons mee in de wereld van ouderbetrokkenheid en schetst de win-winsituatie die iedere school met haar ouders kan bereiken.

Haal maximale winst uit ouderbetrokkenheid

Tekst
Katja Tremio

Cartoon
Saltooo

www.frederiksmit.net

De huidige situatie rondom ouderbetrokkenheid is niet slecht, maar ook niet ideaal. ‘Scholen hebben veelal een versnipperde aanpak. Ook ervaren ze veel drempels in het optimaliseren van de contacten met ouders, zoals cultuurverschillen, tijdgebrek en slechte bereikbaarheid van ouders’, vertelt Smit. Hij heeft ruim dertig jaar ervaring in onderzoek naar ouderbetrokkenheid. ‘Het ontbreekt scholen vaak aan kennis en kunde om een goed doordacht beleid rondom het thema ouderbetrokkenheid neer te zetten. Daarbij zijn ouders van nu mondig, veeleisend en drukker dan ooit. Dit helpt niet bij het optimaliseren van de samenwerking.’

Transparant in rechten en plichten

Geen wonder dat ouderbetrokkenheid bij een deel van de scholen in een hoekje ligt te verstoffen. Voor een school is het een ware kunst om ouders op maat te bedienen. Of toch niet? ‘Om van een ik- naar

een wij-cultuur over te gaan, moet je als school én ouder je rechten en plichten kennen en weten welke verantwoordelijkheden hierbij horen. Scholen die het goed doen, hebben een actieplan opgesteld waarin hun visie op ouderbetrokkenheid is verwoord. Ze zijn transparant in de rechten en plichten van ouders, personeel en leerlingen, maken hun ambities en verwachtingen naar leerlingen en ouders toe waar én investeren fors in het optimaliseren van de contacten met de ouders.’

Samenwerken is samen werken

Een duidelijk plan, heldere en open communicatie en een grote mate van gastvrijheid creëren een omgeving waarbij school en ouders elkaar kunnen aanspreken op hun verantwoordelijkheden. ‘Durf als school eisen te stellen’, benadrukt Smit. ‘Een school is geen one-stopshop en dat mogen ouders te horen krijgen. Samenwerken betekent vooral ook meedenken met de andere partij. Geef ouders de ruimte om zelf

‘Dat ouderparticipatie naast vrijwillig ook gratis moet zijn, is een achterhaald idee.’

initiatieven te ontplooiën. Voer een 'flexpool' in die ouders wisselend betreft bij de school, afhankelijk van hun beschikbaarheid. Benut de kennis en expertise van moeders én vaders. Spreek vaders aan op hun competenties zoals hun handigheid en nodig ze uit om mee te helpen tijdens een klusdag.'

Van critical friend naar sparringpartner

Dat ouderparticipatie naast vrijwillig ook gratis moet zijn is volgens Smit een achterhaald idee. Dit geldt ook voor het actief meebeslissen van ouders over het beleid in de medezeggenschapsraad (MR). 'MR-leden horen te overleggen en onderhandelen over budgetten, maar ze hebben doorgaans weinig verstand van begrotingen. Een MR-lid moet initiatief tonen, een echte sparringpartner zijn en veel minder de critical friend. Maak de functie professioneler en aantrekkelijker. Zorg dat zij zich kunnen scholen en een fatsoenlijke vergoeding ontvangen. Dit trekt kennis en kunde aan. Geloof mij dat ouders binnen een mum van tijd in de rij staan om actief lid te worden van de MR.'

Parate juridische kennis

Volgens Smit moeten scholen hun juridische kennis ook (meer) professionaliseren. 'Wanneer je volledig op de hoogte bent van juridische elementen, zoals de rechten en plichten van de school, de ouders, de leerlingen en het personeel, kun je mensen ook aanspreken op hun verantwoordelijkheden. Vind de juiste juridische partner hiervoor.'

Het perfecte plaatje

In een ideale situatie voelen school en ouders zich vrij om elkaar aan te spreken op hun verantwoordelijkheden. De school stelt eisen aan ouders en betreft hen actief bij het gebeuren in en om de school. Zo leert de één van de ander en worden zij sterke bondgenoten. Belangrijk hierbij is woorden met daden te onderstrepen. 'Pretendeer je als school een open houding te hebben? Sta dan iedere ochtend met je hele team op het schoolplein om leerlingen en ouders hartelijk te ontvangen.'

Vanaf april 2018 ligt het boek 'Ouderbetrokkenheid 7.0' in de winkels, geschreven door Frederik Smit. Een praktisch boek dat helpt bij het maken van keuzes om de samenwerking tussen ouders, school en buurt op een effectieve en creatieve manier te optimaliseren. VBS zelf heeft ook een tool ontwikkeld om meer ouderbetrokkenheid te creëren. Deze vindt u op de website van VBS. ■

Tips voor het PO

- Maak een actieplan van normen, waarden, verwachtingen en ambities;
- Maak dit actieplan zichtbaar en zet het op de eerste pagina van uw website;
- Dompel ouders bij een aanmelding onder in een warm bad en ga op huisbezoek;
- Bespreek als lerarenteam de tips en klachten die ouders deponeren;
- Denk na over de informatiestromen tussen school en ouders. Wat is écht belangrijk? Wat kan ook via de website gecommuniceerd worden?
- Zorg dat u als school op verschillende manieren direct bereikbaar bent;
- Kleine stapjes, korte termijn doelen.

Tips voor VO (aanvullend op bovenstaande tips)

- Leerlingen zijn de schakel tussen school en ouders. Maak hen gastheer of gastvrouw bij ouderavonden. Benut hun talenten, zodat zij dit met trots aan hun ouders laten zien;
- Nodig de leerlingen uit om ideeën aan te dragen, zorg ervoor dat leerlingen staan te dringen om deel uit te mogen maken van de leerlingenraad;
- Praat niet óver maar mét de leerlingen. Wat hebben zij nodig? Zij zijn de regisseur.

Wat mag en moet uw functionaris gegevensbescherming

Tekst

Nienke Daniëls,
senior juridisch adviseur

n.daniels@vbs.nl
helpdesk@vbs.nl

[www.vbs.nl/ledenvoordeel/
vbs-helpdesk](http://www.vbs.nl/ledenvoordeel/vbs-helpdesk)

De nieuwe Europese Privacywet verplicht het gros van de organisaties vanaf 25 mei 2018 een functionaris voor de gegevensbescherming (FG) aan te wijzen. Deze interne privacytoezichthouder moet ervoor zorgen dat privacy een belangrijke plaats krijgt en houdt binnen de organisatie. Wanneer is een FG voor uw school verplicht? Wat zijn taken en bevoegdheden van de FG? Hoe regelt u het?

In artikel 37 van de Europese Privacywet staan drie criteria op basis waarvan u kunt beslissen of het aanstellen van een FG verplicht is. Dit is het geval als a. de verwerking van persoonsgegevens wordt verricht door een overheidsinstantie, of b) de verwerker van de persoonsgegevens hoofdzakelijk is belast met verwerkingen die - vanwege hun aard, hun omvang en/of hun doeleinden - regelmatige en stelselmatige observaties op grote schaal van betrokkenen vereist, of c) als de verwerker van de persoonsgegevens hoofdzakelijk is belast met grootschalige verwerking van onder andere bijzondere categorieën van gegevens.

Aanstellen FG

Hoewel er niet letterlijk staat dat schoolbesturen een FG moeten aanstellen, is de conclusie van VBS en van Kennisnet dat zij dit wel moeten doen. Al is een schoolbestuur niet snel aan te merken als een overheidsinstantie (criterium a), zij is wel belast met het verwerken van privacygegevens die regelmatige en stelselmatige observaties van betrokkenen vereist (criterium b). Samenwerkingsverbanden en scholen in het speciaal onderwijs zijn zeker verplicht om een FG aan te stellen. Zij verwerken immers bijzondere gegevens, te weten die van zorgleerlingen (criterium c).

De verplichting om een FG aan te stellen geldt overigens niet voor iedere school, maar wel voor ieder schoolbestuur. Schoolbesturen kunnen hierin ook samenwerken en samen één FG aanstellen en de kosten delen. In het mbo zijn hier inmiddels meerdere voorbeelden van.

Kleine scholen met weinig leerlingen kunnen een uitzondering vormen. Er is dan doorgaans geen sprake van regelmatige en stelselmatige observatie op grote schaal. Heeft de school echter een zorgkind dan is de kans groot zij wel een FG moet aanstellen. Kiest u ervoor om geen FG aan te stellen, motiveer dit dan goed.

Wie is geschikt?

De FG moet kennis hebben van de huidige wetgeving, begrip hebben van persoonsgegevens en enig gevoel hebben voor ICT en informatie-uitwisseling binnen het onderwijs. Ook moet de FG een cultuur van gegevensbescherming kunnen ontwikkelen binnen uw school; dat het tussen de oren van de medewerkers komt. Gelet op het voorgaande vervult de FG niet zozeer een (tijdelijke) rol maar een functie, welke niet uitwisselbaar is. U bent verplicht om een functiebeschrijving inclusief taken en werkzaamheden op te stellen. Op de website

van Kennisnet verschijnt binnenkort een voorbeeld hiervan. Gebruik dit zodat u zeker weet dat de functie van FG goed vervuld en belegd wordt.

Een van de belangrijkste functie-eisen is dat de FG een onafhankelijk iemand binnen uw school moet zijn. Zo kan een bestuurslid geen FG worden, omdat de FG rapporteert aan het bestuur. In welke mate de FG een expert op het gebied van privacy moet zijn, is aan het schoolbestuur om te bepalen. In principe geldt hoe groter en complexer de organisatie, hoe zwaarder de functie(-eisen). Raadzaam is om de FG op te (laten) leiden. En is binnen uw school geen geschikt persoon te vinden om de functie te vervullen, dan kunt u ook een externe FG inhuren. Belangrijke eis is dat u de FG op naam inhuurt.

Voor de duidelijkheid: het bestuur is en blijft primair verantwoordelijk voor het privacybeleid van uw school. De FG kan hier niet (persoonlijk) voor aansprakelijk gesteld worden.

Formeel aanstellen

Aan het aanwijzen van een FG zijn wettelijke eisen gesteld. Om die reden mag de titel FG niet zomaar worden gebruikt. Er moet een formele aanwijzing plaatsvinden. Het schoolbestuur moet de FG bij besluit aanstellen en dit besluit schriftelijk en gemotiveerd vastleggen. En omdat het om zaken aangaande de privacy van leerlingen en medewerkers gaat, heeft de MR op grond van de wet instemmingsrecht. Verder is het bestuur verplicht om de FG aan te melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Zij houdt een register bij van alle aangewezen FG's.

Taken en bevoegdheden

In de basis heeft de FG een toezichthoudende rol. In artikel 39 van de Europese Privacywet staan taken opgesomd die de FG ten minste moet vervullen. Zo moet hij het schoolbestuur, de directie en de werknemers die persoonsgegevens gebruiken, informeren en adviseren over hun

verplichtingen als het gaat om beschermen van privacygegevens. Hij moet toezien op de interne naleving van de Europese Privacywet, als contactpunt hierover fungeren en samenwerken met de AP. Belangrijk is ook dat hij advies geeft als het gaat om de privacy impact assessment (PIA) en toeziet dat de uitvoering daarvan in overeenstemming is met de wet.

Praktische tips

Zie de FG als gesprekspartner van iedereen die binnen uw school persoonsgegevens verwerkt. Betrek hem erbij en zorg dat hij zichzelf er ook bij betreft. Leg vast wanneer hij geïnformeerd moet worden en nodig hem regelmatig uit voor directie- en bestuursvergaderingen. Zorg dat hij aanwezig is als uw school beslissingen neemt die gevolgen kunnen hebben voor de privacy van leerlingen en medewerkers. Belangrijk is ook hem direct te raadplegen en erbij te betrekken, wanneer een datalek of beveiligingsincident plaatsvindt.

Op 25 mei 2018 zullen nog niet alle schoolbesturen een FG hebben aangewezen. Het advies is om vast te leggen waarom u (nog) geen FG heeft aangewezen en voor wanneer het in de planning staat. Het is verdedigbaar dat een schoolbestuur eerst andere verplichtingen uit de Europese Privacywet op orde wil hebben gebracht, voordat een FG daarop intern toezicht gaat houden. ■

”

‘Zie de FG als gesprekspartner van iedereen die binnen uw school persoonsgegevens verwerkt.’

Gemeenteraadsverkiezingen 2018

Wat zegt de politiek over de rol van de gemeente in het onderwijs?

Op 21 maart a.s. vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Hét moment om te kiezen voor een politieke partij die de belangen van het onderwijs en van uw school hoog in het vaandel heeft staan. Om u te helpen bij het maken van uw keuze, heeft VBS de landelijke partijen een aantal stellingen voorgelegd. D66, GroenLinks, SGP en VVD hebben gereageerd. Lees wat zij te zeggen hebben over decentraal onderwijsbeleid, de verschillen hierin en het gehoord worden van kleine scholen.

Tekst
Redactie VBS

Fotografie
Politieke partijen

www.vbs.nl

#1

Als de politiek zich dan al verregaand met het onderwijs moet bemoeien, dan moet dit juist wel/niet op lokaal niveau gebeuren

D66 De politiek moet zich niet verregaand met het onderwijs bemoeien. Zeker de lokale politiek kan veel betekenen. Veel meer dan de wettelijke taken ten aanzien van bijvoorbeeld huisvesting, leerplicht en jeugdzorg voorschrijven. De leerlingen op de scholen en hun ouders zijn burgers van de gemeente. Het is goed als de gemeente actief informeert naar het beleid aangaande lerarentekort, passend onderwijs, kwaliteit van scholen, voortijdig schoolverlaters, samenwerking met bedrijfsleven en overheid, mogelijkheden en problemen bij stage en ict-infrastructuur. Vraag van de gemeente daarbij dient dan altijd te zijn: hoe kunnen we helpen en wie kunnen we samenbrengen?

GROENLINKS De landelijke politiek zou zich vooral bezig moeten houden met de randvoorwaarden: investeren we genoeg in onderwijs zodat leraren en schoolbesturen hun werk

goed kunnen doen? Heeft het onderwijs genoeg financiële ruimte zodat klassen niet te vol zijn, lesmaterialen van deze tijd zijn en gebouwen goed worden onderhouden? Als het gaat om de manier van lesgeven, dan ligt dit bij de leraren en scholen zelf. Het is hun vak en zij hebben meer verstand van goede lesmethoden dan politici.

SGP Het is belangrijk dat gemeenten zich intensief bezig houden met onderwijs, omdat zij allerlei verantwoordelijkheden hebben als het gaat om huisvesting, passend onderwijs en leerlingenvervoer. Gemeenten gaan echter niet over de inhoud en de resultaten van het onderwijs. Daarvoor zijn de wettelijke kaders van de rijksoverheid bepalend.

De belangrijkste taak die de overheid heeft, is zorgen dat het onderwijs van goede kwaliteit is. Een goed curriculum, goede leraren en goede ondersteuning en huisvesting. Wij zijn tevreden met de rolverdeling zoals die er nu is, waarin het Rijk de onderwijsdoelen bepaalt, de kwaliteit controleert en het onderwijs financiert en de gemeente zorgt voor goede huisvesting. De overheid moet zich wat ons betreft verder niet verregaand met het onderwijs bemoeien.

#2

De Rijksoverheid accepteert ruimte voor lokale invulling van decentraal onderwijsbeleid en accepteert verschillen

D66 Zeker. D66 strijdt voor ruimte, vertrouwen en tijd! Onze wet- en regelgeving maakt lokale verschillen mogelijk en dat is goed. Daar waar het gaat om beroepsonderwijs heeft D66 het bijvoorbeeld mede mogelijk gemaakt om in het vmbo, mbo en hbo regionale en lokale invulling aan het onderwijsprogramma te geven, gericht op de arbeidsmarkt in de omgeving. Dat is winst. Daarnaast richt het toezicht door de Onderwijsinspectie zich niet meer op landelijke eenheidsworst, maar op het eigen verhaal van de school en de mate waarin dat wordt waargemaakt. Daaraan kan ook de gemeente bijdragen.

GROENLINKS Er dient zeker ruimte te zijn voor een lokale invulling van beleid. Bijvoorbeeld als het gaat om aandacht voor levensovertuiging en religie. Maar ook bijvoorbeeld de invulling van gastlessen kan overal anders zijn. Op sommige scholen is het goed als er meer aandacht wordt gegeven aan bijvoorbeeld racisme dan op andere scholen. Dit kan het beste door leraren in samenwerking met het schoolbestuur besloten worden, maar natuurlijk kan de gemeente er ook een rol in spelen. Het belangrijkste is dat scholenbesturen en leraren zelf niet worden vergeten bij het maken van beleid. Het moet altijd samen met hen gebeuren.

SGP Voor de SGP heeft eenheidsworst geen charme. Het is dus belangrijk dat gemeenten rekening kunnen houden met de lokale omstandigheden.

VVD Beleid dat wordt gedecentraliseerd wordt ook echt gedecentraliseerd. Het is dan weg bij de Rijksoverheid en komt terecht bij de lokale overheid. Als dat tot gevolg heeft dat er lokaal verschillen zijn, bijvoorbeeld tussen gemeenten, dan is dat niet meer dan logisch. En dat accepteren wij ook.

#3

Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid er voor te zorgen dat ook het geluid van de kleine schoolbesturen doorklinkt in het lokale onderwijsoverleg

D66 Juist. De gemeente zorgt, als het aan D66 ligt, voor een intensief en vruchtbaar overleg tussen alle scholen en schoolsoorten, van de voorschoolse opvang en het basisonderwijs tot en met het mbo en hoger onderwijs, waar dat aan de orde is. Die samenwerking en samenwerking kan heel veel opleveren voor leerlingen en studenten. Daarin dient elke school het eigen geluid goed te kunnen laten horen: elk kind is uniek en waardevol.

GROENLINKS Gemeenten en schoolbesturen zelf hebben de verantwoordelijkheid om met elkaar in gesprek te blijven en in die gesprekken zowel de belangen van grote als kleine scholen mee te nemen. Dit is niet exclusief de verantwoordelijkheid van gemeenten of scholen, maar van allebei.

SGP Het onderwijsbeleid op lokaal niveau is er voor alle scholen en mag dus niet gedomineerd worden door de grote jongens. De gemeentelijke overheid moet waken tegen oneerlijke verhoudingen.

VVD Mijn ervaring met schoolbesturen is dat er over het algemeen goed overlegd wordt. Zowel groot als klein, iedereen praat mee. Wat mij betreft ligt hier niet direct een rol voor de gemeente. Die zou juist terughoudend moeten zijn. Het is wat mij betreft aan de onderwijswethouders zelf om in te schatten wat in hun gemeente nodig is en om daarnaar te handelen. ■

”

‘Welke partij heeft de belangen van uw school hoog in het vaandel staan?’

Waarom snoepjes verdelen leerzaam is

Een docent legt tijdens het lesgeven een flinke hand snoepjes op haar bureau. Zodra ze de klas uit is mogen de leerlingen de snoepjes verdelen. Wanneer ze terugkomt, blijken de leerlingen vooraan in de klas veel snoepjes te hebben. De leerlingen achteraan in de klas hebben niets. Hoe kan dat? Zonder te oordelen gaat ze hierover met de leerlingen in gesprek. Een prachtig voorbeeld van burgerschap in de praktijk op een van de VO-scholen van Stichting Fioretti Teylingen.

Tekst
Steffie Bom

Fotografie
Dimmy Olijerhoek

www.stichtingfiorettiteylingen.nl

‘Aan de verdeling van de snoepjes kun je zoveel ophangen. Wat was ieders uitgangspunt? Waren de leerlingen vooraan egoïstisch of hadden de leerlingen achteraan gewoon pech?’ Kees Vreugdenhil, bestuursvoorzitter van Stichting Fioretti Teylingen, vertelt dat burgerschap vooral nog tijdens het vak maatschappijleer aan de orde komt, waar diverse maatschappelijke thema’s worden behandeld. En tijdens het vak geschiedenis, waar les wordt gegeven over de werking van de democratie en het belang van stemmen. ‘De concrete invulling verschil per school.’

Journala, debat en werkbezoek

Zo is er een groep waar de leerlingen iedere ochtend starten met het kijken naar het journaal. ‘Waar leerlingen vroeger relatief weinig informatie tot zich kregen, worden ze nu via social media overladen. Door ze naar het nieuws te laten kijken en dit te bespreken, willen we leerlingen leren hoe met informatie om te gaan. Wat moet je ermee? Wat is van belang? Hoe stel je jezelf ten opzichte van het nieuws op? We proberen de samenleving ook binnen te halen. Ouders komen vertellen over hun werk en we bezoeken organisaties

of bijvoorbeeld het gemeentehuis. We horen daar wat medewerkers doen en wat daarbij komt kijken. Op deze manier krijgt de maatschappij een gezicht en krijgen leerlingen inzicht in hoe mensen met elkaar omgaan. Het levert gespreksstof op. Daarnaast organiseren sommige scholen debatten over thema’s als discriminatie, racisme en seksualiteit. Moeilijke onderwerpen waar we kinderen zelf een mening over willen laten vormen.’

Zelfstandig keuzes leren maken

Leerlingen leren zelfstandig keuzes te maken. Dat vindt Vreugdenhil erg belangrijk. ‘Burgerschap begint bij zelfbewustzijn. Dat kinderen met enige vertrouwdeheid de wereld tegemoet treden, een eigen mening hebben en keuzes durven te maken, los van wat hun ouders denken. Om dit bij kinderen te kunnen ontwikkelen moet je in gesprek met ze gaan. Hoe zie jij de dingen? Welke stappen wil je zetten? Waarom doe je iets op deze manier en niet op die manier? Deze benadering leidt tot meer

‘Door leerlingen naar het journaal te laten kijken en dit te bespreken, willen we ze leren hoe met informatie om te gaan.’

eigenaarschap en eigenaarschap leidt tot bewustzijn en keuzes.’

‘Het kind moet daarbij vertrouwen aanvoelen, dat het iets kan en mag zeggen. Dit kun je niet in het curriculum opnemen. Het klimaat en de cultuur binnen de school moeten er naar zijn. Op een van onze scholen mogen de leerlingen één dag in de week zelf keuzes maken over wat ze die dag gaan doen en met wie. Op een andere school hebben ze een leerlingvereniging. De leerlingen die hierin zitten mogen zelfstandig opereren en meebeslissen over thema’s die hen raken. Voorbeelden hoe je als school kunt uitstralen dat je vertrouwen hebt in je leerlingen.’

Stichtingbrede visie

Op dit moment zijn het de scholen van de stichting zelf die het thema burgerschap – ieder op hun eigen manier – oppakken. Een stichtingbrede visie over hoe om te gaan met burgerschap is er niet, al staat het thema wel op de agenda bij het stichtingsbestuur. Wat betreft Vreugdenhil mag het bestuur hierin explicieter zijn.

‘Zoals ik het zie, hebben onze scholen een brede verantwoordelijkheid. Ze hebben niet alleen de plicht om leerlingen op te leiden voor een beroep, maar ook om hen een plek te laten krijgen in de samenleving; een plek die voldoet. Als bestuur mogen we nadrukkelijker zijn in wat we binnen dit thema willen aanbieden, wat mogelijke momenten zijn om het op te pakken en hoe het voor te leven. Het heeft de aandacht maar moet nog uitgewerkt worden. Dat geldt overigens niet alleen voor het thema burgerschap maar ook voor thema’s als de gezonde school, seksualiteit en alcohol. Dit laatste maakt het meteen

een uitdaging. Tijd is momenteel schaars in het onderwijs.’

Eenheid creëren

‘Daar komt bij dat iedere docent – om allerlei redenen – op zijn eigen manier naar burgerschap kijkt. Om hen allemaal op één lijn te krijgen is niet reëel. Toch kun je als bestuurder op dit vlak op de langere termijn wel meer eenheid binnen je team creëren. Te beginnen met het formuleren van een concrete visie en beleidsdoelstellingen. Daarmee zeg je: dit is wat wij doen aan burgerschap. Belangrijk is ook dat docenten burgerschap niet alleen uitleggen en toelichten maar ook voorleven. Al geven kinderen het niet snel toe, ze kijken op tegen de docent. Die moet het goede voorbeeld geven. We zijn daarom bezig om de docentprofielen aan te scherpen. We verlangen van onze docenten dat zij

hun vak goed beheersen, maar ook dat zij zich bezig houden met het welzijn van de leerlingen en dat zij hun sociale ontwikkeling proberen te ontwikkelen en bij te sturen.’

Van meetbaar naar merkbaar

Hoe weten de scholen of het lesgeven in burgerschap ook doel treft? ‘Laat ik voorop stellen dat we geen set criteria hebben aan de hand waarvan we meten. Feiten over de Tweede Kamer en democratie kunnen we nog toetsen, de uitkomst van een debat niet. Waar het mij om gaat is dat het merkbaar is. Dat reacties en input van leerlingen terug te duiden zijn op wat bijvoorbeeld eerder naar aanleiding van het journaal is besproken. Dat kan ‘m in de kleinste dingen zitten, maar wie weet waar dat zaadje later tot uitgroeit.’ ■

Nieuwe communicatiemedewerker, waarom dan?

Tekst
Jaan van Aken,
communicatiemedewerker

Fotografie
Rob Niemantsverdriet

jvaken@vbs.nl

www.vbs.nl

Mijn dochter van net drie zit heftig in de 'waarom dan-fase'. Dus mijn start in januari als communicatiemedewerker van VBS riep de nodige vragen op. 'Waarom moet je met de trein mee papa?' 'Ik ga naar mijn nieuwe werk in Den Haag.' 'Waarom dan?' 'Om informatie op de website en berichten op sociale media te plaatsen voor leden van VBS. Eh, papa schrijft verhaaltjes voor mensen op scholen.' (Ze kan nu al niet wachten om naar school te gaan, dus dat deed het goed.) 'Waarom dan...?'

U begrijpt, het was even wennen voor mijn dochter. En voor mij betekent het een nieuwe start na jaren als freelance journalist te hebben gewerkt. In die hoedanigheid schreef ik al voor De VBS. En de afgelopen jaren heb ik voor deze artikelen zodoende een groot aantal interessante en inspirerende VBS-scholen bezocht en bestuurders, directeuren en leraren mogen interviewen.

Ik heb VBS leren kennen als een vereniging van autonome, zelfbewuste en bijzondere scholen en besturen. En dat heeft zich de eerste maand voortgezet in berichtgeving voor VBS.nl. Ik had interessante gesprekken: met een excellente basisschool die door een uitgekiend zorgaanbod veel zorgleerlingen binnenboord weet te houden. En met een school voor voortgezet onderwijs die via een vernieuwende wijze van examinering erin slaagt gezakte leerlingen toch op hun eigen school hun diploma te laten halen. Kortom, de leden van VBS staan niet stil en vernieuwen hun onderwijsaanbod. En dan heb ik het nog niet ge-

had over de vier nieuwe scholen die in augustus starten, met begeleiding van VBS.

In mijn rol als communicatiemedewerker is mijn kerntaak het schrijven van nieuwsberichten voor VBS.nl en het up-to-date houden van de informatie op deze website, berichten posten op sociale media en het versturen van de tweewekelijkse nieuwsbrief. Daarnaast ben ik regelmatig aanwezig bij bijeenkomsten met en op scholen. Uiteraard houd ik me ook bezig met het communicatiebeleid van VBS. We willen ons continu blijven ontwikkelen, om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de behoeften van onze leden. Daarom ontvingen VBS-leden onlangs een digitale enquête over VBS. We houden u op de hoogte van de conclusies en vervolgstappen!

Leden in het zonnetje

Een ander doel dat we ons stellen, is het verhaal van de leden vaker over het voetlicht te brengen. En daar hebben we u bij nodig. Heeft u een vernieuwend project of aanpak, gaat het curriculum op de schop, wint u een prijs...? We willen het graag allemaal weten via communicatie@vbs.nl. Dan kunnen we uw verhaal delen met de andere VBS-scholen, om samen te werken, van elkaar te leren en zo goed mogelijk onderwijs aan uw leerlingen te bieden. Zo kunnen we gezamenlijk het motto van VBS in de praktijk brengen: verbindend voor diversiteit in het onderwijs!

En mijn dochter begint te wennen: 'Ga je vandaag weer naar Den Haag om te werken, papa?', vroeg ze vanochtend. ■

Check uw Code goed bestuur

VBS heeft een handreiking beschikbaar gesteld, waarmee besturen in het PO kunnen nagaan of ze de Code goed bestuur op de juiste manier naleven: Check code goed bestuur po. Sinds 2010 zijn scholen wettelijk verplicht tot een scheiding van bestuur en intern toezicht en de implementatie van een code goed bestuur. Scholen maakten op basis hiervan interne (schriftelijke) afspraken. Aan de hand van de Check code goed bestuur po kunnen toezichthouders en bestuurders in het PO het gesprek aangaan over de gemaakte afspraken en nagaan of ze code op de juiste wijze uitvoeren.

 www.vbs.nl/vbs/nieuws/check-uw-code-goed-bestuur

Vier nieuwe scholen openen deuren

Volgend schooljaar starten minstens vier nieuwe basisscholen op algemeen bijzondere grondslag, met ondersteuning van VBS. Volgens senior adviseur Ben Mom komt er mogelijk zelfs een vijfde school bij. Hij begeleidt namens VBS ouderinitiatieven om nieuwe scholen op te richten. Dit alles is goed nieuws! De keuzevrijheid van ouders is namelijk belangrijk voor VBS. Ouders hebben hun eigen ideeën over wat in hun ogen goed onderwijs is en welke waarden ze willen dat een school aan kinderen meegeeft. Ouders moeten kunnen kiezen voor een school waar ze dat terugzien.

 www.vbs.nl/vbs/nieuws/vier-nieuwe-scholen-openen-de-deuren

Governance leeft sterk. Dit blijkt ook uit de goed gelezen blog 'Bestuurlijke ontwikkelslag bij schoolbesturen: nieuwe trend?' van VBS-directeur Edward Moolenburgh. VBS krijgt veel vragen over governance. U weet ons te vinden!

Werkdrukgeden inzetten voor onderwijsassistenten

Door het werkdrukakkoord komt er volgend schooljaar vervroegd gemiddeld 35 duizend euro per basisschool beschikbaar voor werkdrukverlaging. Drie directeurs van het VBS-directienetwerk Midden-Nederland denken dat hun school behoefte heeft aan onderwijsassistenten. Lees op onze website hoe Alex van Zwam (1e Montessori Basisschool Houten), Madelon Nawijn (Jenaplanschool Klavertje 4 in Oudewater) en Nartano Glijn (De Nieuwe Regentesseschool in Utrecht) het bedrag willen gaan besteden.

 www.vbs.nl/vbs/nieuws/scholen-willen-werkdrukgeden-inzetten-voor-onderwijsassistenten

VBS denkt met u mee over de AVG

Op 25 mei 2018 treedt de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) in werking. Deze wet dwingt scholen tot actie en VBS kan hierbij helpen. Afhankelijk van uw vraag en waar u staat in het AVG-proces, kan de VBS Helpdesk u uitleggen wat de AVG is en welke concrete verplichtingen deze met zich meebrengt. Ook weet zij hoe u uw 'AVG-project' aan kunt pakken en waar u terecht kunt voor praktisch AVG-advies op onderdelen en/of een praktische begeleiding. Heeft u behoefte aan informatie of misschien zelfs een algemene workshop AVG? Neem contact op met de Helpdesk.

 helpdeksk@vbs.nl

Op de hoogte blijven van het laatste nieuw over diversiteit, eigenheid en samenwerking in het onderwijs? Volg ons op Twitter (@VBSonderwijs), Facebook en LinkedIn.

‘Je gunt elk kind een goed gebouw’

De gebouwen van alle basisscholen in Breda - van in totaal elf verschillende schoolbesturen - zijn sinds enige tijd eigendom van de coöperatie Breedsaam. Concurrentie om geld voor nieuwbouw en groot onderhoud bij de gemeente los te peuteren, is daarmee verleden tijd. ‘We zijn flexibeler en houden geld over’, vertelt Ben Sanders, bestuurslid van de coöperatie Breedsaam.

Tekst
Rob Voorwinden

Fotografie
Rob Niemantsverdriet

www.breedsaam.nl

Een circus. Daar kwamen scholen in terecht als ze geld voor onderhoud of nieuwbouw aanvragen bij de gemeente Breda. ‘Er lag altijd een enorme stapel aanvragen bij de gemeente. Want om de kans te vergroten dat je als school geld binnenkreeg, werd elk onderhoud apart aangevraagd.’ Het getouwtrek leidde tot concurrentie en afgunst. Want iedereen stond te springen om nieuwbouw of grootschalig onderhoud. ‘Veel Bredase scholen zaten in noodlokalen. Gloeiend heet in de zomer, koud in de winter, lekkende daken en veel tocht. Oh ja, en een enorm energieverbruik.’

U-bocht

Aan het circus kwam in 2015 een einde. Toen hevelde de gemeente het budget voor onderwijshuisvesting, jaarlijks zo’n tien miljoen euro, over naar de coöperatie Breedsaam. Deze coöperatie, bestuurd door alle schoolbesturen in Breda, werd verantwoordelijk voor het onderhouden en bouwen van basisscholen in deze stad. Ook werd de coöperatie eigenaar van de panden. Die operatie was ingewikkeld. Het gaat bij Breedsaam om zo’n zeventig gebouwen, van redelijk nieuw tot zeer gebrekkig. Eerst werd de boekwaarde van de panden bepaald. Daarna nam de coöperatie die panden over van de gemeente waarvoor ze bij diezelfde gemeente het geld kon lenen: een U-bochtconstructie. Verder brachten twee onafhankelijke bureaus de staat van onderhoud van alle schoolpanden in kaart. Op basis daarvan werd een meerjarenonderhoudsplan opgesteld. ‘De schoolgebouwen die het snelste onderhoud nodig hebben, staan nu bovenaan in de planning. Al wordt er wel rekening gehouden met het voedingsgebied. Als één school in een wijk wordt opgeknapt, zijn de anderen ook snel aan de beurt. Anders ontstaat er een verschil in uitstraling’, aldus Sanders.

Flexibeler

Zijn er al praktische voordelen van de overdracht merkbaar? ‘We zijn als onderwijs nu veel flexibeler. Een school die ingrijpend gaat verbouwen, verhuist bijvoorbeeld tijdelijk naar een voormalig schoolgebouw van een ander bestuur. En als de verbouwing achter de rug is, wordt dat voormalige schoolgebouw opgewaardeerd, en komt er een andere school in van weer een ander bestuur. Dat samenspel was ons nooit gelukt als elk bestuur een eigen aanvraag bij de gemeente had ingediend. En door het flexibele gebruik van de gebouwen houden we geld over, dat we weer in onderhoud en nieuwbouw kunnen steken.’ Als de coöperatie een gebouw weer kwijt wil, moet dat overigens weer terug worden verkocht aan de gemeente Breda. ‘Dit om te voorkomen dat er ongelukken gebeuren met vastgoeddeals aan projectontwikkelaars, zoals hier en daar in andere steden bij ROC’s het geval was.’

‘Trek samen op. Gemeenten piekeren er niet over om de verantwoordelijkheid voor gebouwen over te dragen aan kissebissende schoolbesturen.’

Moeilijke momenten

Er waren wel enkele moeilijke momenten in het overdrachtsproces. Zo traden twee kleinere schoolbesturen tussentijds toe tot landelijke stichtingen, die eigen huisvestingsafdelingen hebben. 'Deze besturen hebben desondanks besloten dat zij blijven deelnemen aan Breedsaam. Zij hebben er ook geen baat bij om met Breedsaam te gaan concurreren om huisvesting.'

Met de verhuur van ruimte voor de kinderopvang blijft het ook puzzelen. 'Kinderopvang wordt verzorgd door bedrijven, en we moeten oppassen om de marktwerking niet te verstoren. Contracten sluiten we daarom af in nauwe samenwerking met de gemeente, die als toezichthouder over onze schouder meekijkt. Wij moeten het vertrouwen wel waar zien te maken.'

Tip: trek samen op

Een belangrijke tip van Sanders voor scholen die ook het beheer en eigendom van hun panden in eigen hand willen nemen is: trek samen op. 'Gemeenten piekeren er niet over om de verantwoordelijkheid voor schoolgebouwen over te dragen aan kissebissende schoolbesturen. En terecht.' De samenwerking in Breda is zelfs nog uitgebreid: sinds 1 januari hebben de besturen hun eigen geld voor onderhoud ook grotendeels overgeheveld naar Breedsaam.

Leerklimaat

Wat is nu het grote voordeel van dit alles? 'Betere gebouwen voor scholen en dus voor leerlingen', zegt Sanders onomwonden. 'Een goed leerklimaat wordt ondersteund door een goed gebouw,

dat geschikt is voor onderwijs van deze tijd. Elke keer als er hier een nieuw gebouw wordt opgeleverd en ik zie hoe blij iedereen daarmee is, weet ik: hier doe ik het voor. Je gunt elk kind toch een goed gebouw?' ■

Het Amersfoortse model

In Amersfoort zijn de schoolbesturen per 1 januari dit jaar eigenaar van hun gebouwen. 'We bepalen nu in gezamenlijke verantwoordelijkheid wie er het eerste in aanmerking komt voor nieuwbouw', zegt Carla Luycx, die het college van bestuur vormt van Monton - de stichting Montessorischolen Midden-Nederland. 'We zijn voor nieuwbouw dus niet meer afhankelijk van de gemeente.'

In tegenstelling tot Breda geldt de Amersfoortse samenwerking alleen voor nieuwbouw. Het onderhoud van de gebouwen is sinds 2015 al de verantwoordelijkheid van de individuele besturen. 'We hebben ervoor gekozen om van onderhoud geen collectieve activiteit te maken', zegt Luycx. 'Dat kan altijd later nog.'

'Amersfoort is Nederland in het klein', zegt Pim Spijker, directeur / bestuurder bij Stichting Speciaal Onderwijs Amersfoort. 'Er zijn heel veel schoolbesturen in deze stad, waaronder een aantal die landelijk opereren. Die houden het onderhoud liever in eigen hand dan dat ze het overdragen aan een Amersfoortse coöperatie van scholen.'

Creëer ouderbetrokkenheid met de Oudertool van VBS

VBS Helpdesk
070 – 331 52 15

www.vbs.nl/themas/ouders--school/oudertool

Heeft u het gevoel dat niet alle ouders uw schoolvisie ondersteunen? Merkt u een gebrek aan betrokkenheid van sommige ouders bij het schoolleven van hun kind? Wilt u graag dat iedereen goed weet wat uw school allemaal doet?

Om meer betrokkenheid van ouders te creëren, ontwikkelde VBS samen met vier VBS-scholen een simpel te gebruiken tool. Middels stellingen met gedachteoefeningen en tips leert u onder andere hoe u:

- Ouders beter kunt betrekken bij de ontwikkeling van hun kind;
- De aanwezigheid van ouders bij informatiebijeenkomsten verhoogt;
- Ervoor kunt zorgen dat alle ouders (en niet steeds dezelfde) helpen en zichtbaar zijn;
- De contacten tussen de MR en de ouders verbetert;

Ontdek waar uw kansen en mogelijkheden liggen!

Verbindend voor diversiteit in onderwijs